

بررسی حاشیه نشینی و سکونتگاه های غیررسمی در قزوین

مهدیه ظاهری^۱، علی حسن ظاهری^۲

۱- کارشناس ارشد معماری، عضو هیئت علمی موسسه آموزش عالی پارسیان
mz_arch@yahoo.com

۲- کارشناس ارشد سازه، شهردار اسبق قزوین، عضو سابق شورای شهر قزوین، عضو
کارگروه قزوین ۲۰۰+،
عضو کارگروه cds قزوین

چکیده

در دهه های اخیر حرکت جمعیت از روستاها و مناطق محروم به سمت شهرها و بالاخص مراکز استان ها آغاز شده و تاکنون ادامه یافته است، اینگونه تغییر و تحول جمعیتی برای دستیابی بهتر به امکانات و منابع معیشتی صورت می گیرد، ولی به دنبال خود مشکلات و معضلاتی پدید می آورد. جمعیت مهاجر برای بهره مندی از هزینه های کمتر زندگی و در عین حال امکانات بهتر شهری به سمت شهرک های اقماری سوق می کنند و یا در اطراف شهرهای بزرگ استقرار می یابند که باعث پدید آمدن سکونتگاه های غیررسمی و حاشیه نشینی می شود، اینگونه محل ها از امکانات زیستی مناسب برخوردار نیستند و خارج از محدوده فعالیت سازمان های شهری آن حوزه می باشند لذا یکی از دغدغه های اصلی در زمینه اداره شهرها و گسترش آنها می باشند. در این نوشتار سعی بر آن است که با بررسی دقیق افزایش جمعیت قزوین در سال های اخیر و میزان نرخ رشد مهاجرت به این شهر، مسئله حاشیه نشینی، نحوه آن، مشکلات پدید آمده و راهکارهای اجرا شده مورد تحقیق واقع شود. در این راستا از منابع آماری سازمان های دولتی و بررسی های میدانی استفاده می شود.

واژه های کلیدی: حاشیه نشینی، سکونتگاه های غیررسمی، مهاجرت، شهرک اقماری

مقدمه

امروزه بحث تغییر زندگی و رسیدن به سطح بالاتری از آن در ذهن اغلب مردم کشورهای جهان بویژه کشورهای در حال توسعه وجود دارد. کمبود امکانات اقتصادی، رفاهی، آموزشی و ... در مراکز جمعیتی کوچک و شهرهای دورافتاده از طرفی و وجود جذابیت های رفاهی، اقتصادی و ... در کلان شهرها از سویی دیگر عامل جذب جمعیت جویای بهبود شرایط است.

نبود کار و مسکن کافی انگیزه ای است که مردم به سمت شهرهای بزرگ سوق یابند، زیرا در هر صورت در مقایسه با روستاها که در آنها مطلقاً فرصتی وجود ندارد در شهرهای بزرگ فرصتهایی برای پیدا کردن کار یافت می شود.

ساخت و سازهای غیررسمی، بخشی از حیات ناپایدار شهری در طول تاریخ شهرنشینی بوده اند، این محله ها به واسطه تأمین تقاضای سرپناه اقشار کم درآمد، محل تجمع گونه های مختلف اقشار و طبقات اجتماعی فرودست هستند. این در واقع تقاضا و تجمعی است که شاکله ناپایداری حیات شهری این محله ها را به وجود می آورد. [۱]

شکل گیری محله های غیررسمی، در کنار و درون شهرها، از جمله تبعات و آثار پیشی گرفتن توسعه شهرنشینی از توسعه شهری است.